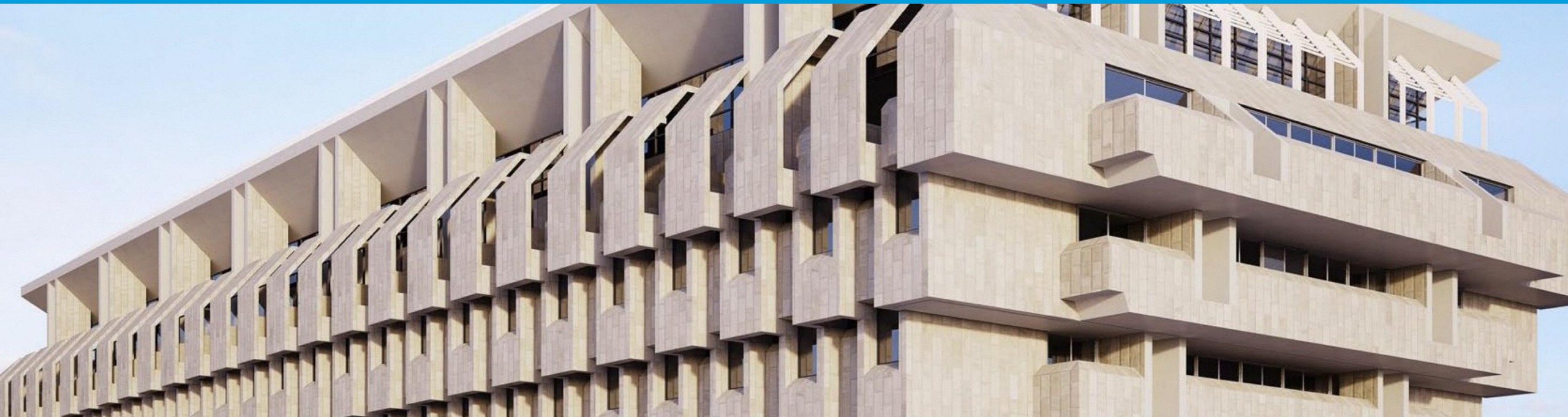

כנס חטיבת המחקר בנושא אי-שוויון

פרופ' אמיר ירון, נגיד בנק ישראל

26/06/19

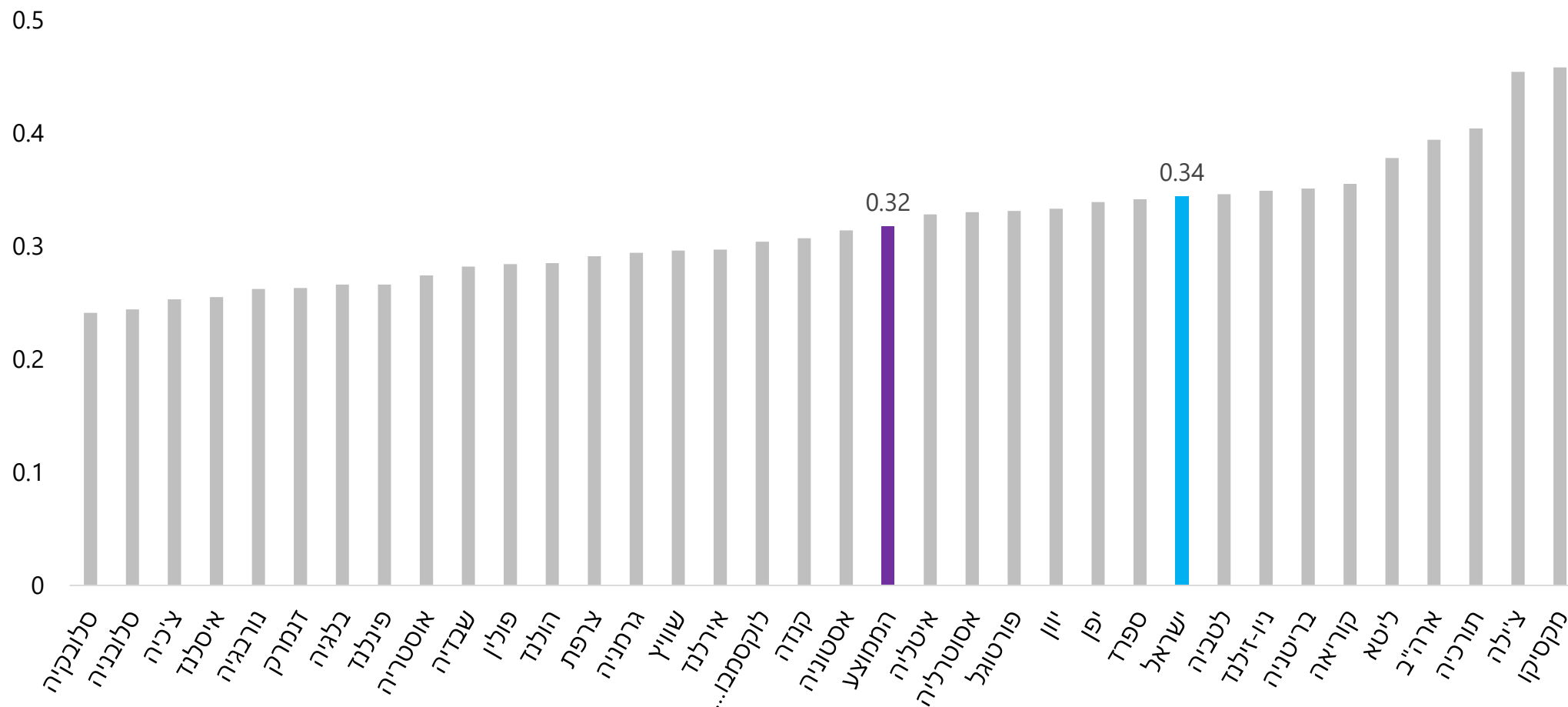
- לאי-שוויון בישראל יש מגוון היבטים, וביניהם ניגע ב:

- אי-שוויון בהכנסות
- אי-שוויון במיומנויות
- אי-שוויון בהזדמנויות

אי-השוויון בישראל גבוה ביחס למדינות ה-OECD, אך איננו חריג

מדד ג'יני

מדד ג'יני להכנסה הפנויה, מדינות ה-OECD, 2017*

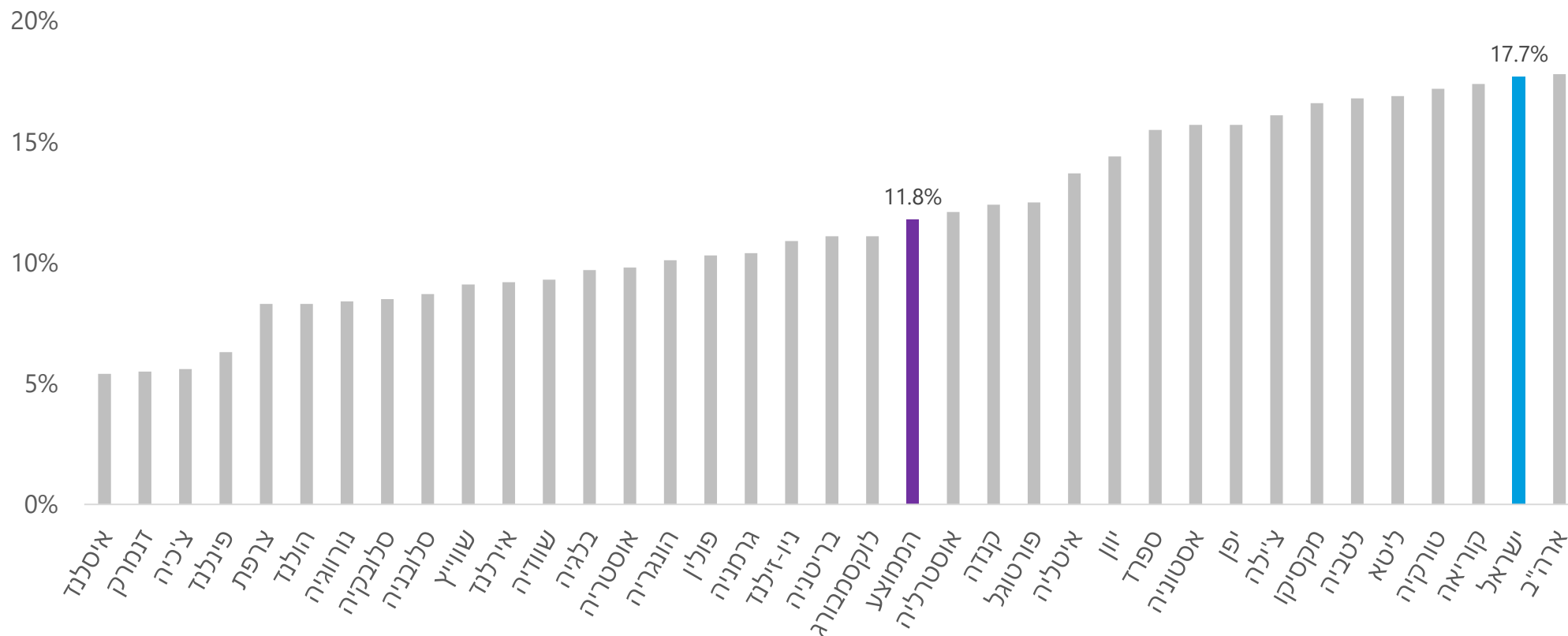

*או הנתון הזמין העדכני ביותר.
מקור: OECD ועיבודי בנק ישראל.

תחולת העוני בישראל גבוהה

אחוזים

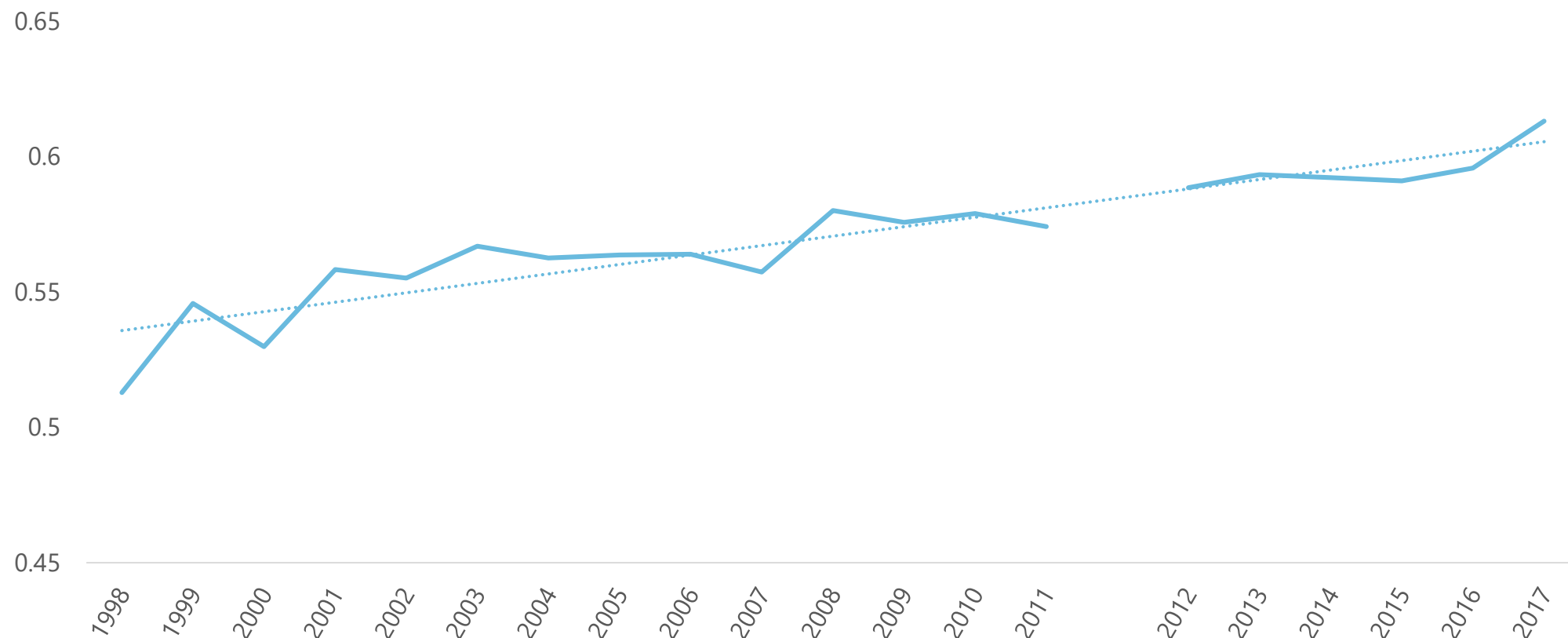
שיעור העוני* בישראל ובמדינות ה-OECD, 2017**

* קו העוני מוגדר בכל מדינה בנפרד כמחצית מההכנסה הפנויה החודשית החציונית המתוקנת לגודל משק הבית.
 ** או הנתון הזמין העדכני ביותר.
 מקור: OECD ועיבודי בנק-ישראל.

קו-העוני עצמו עולה עם קצב צמיחת המשק

היחס בין קו-העוני לתוצר לנפש בישראל, 1998-2017

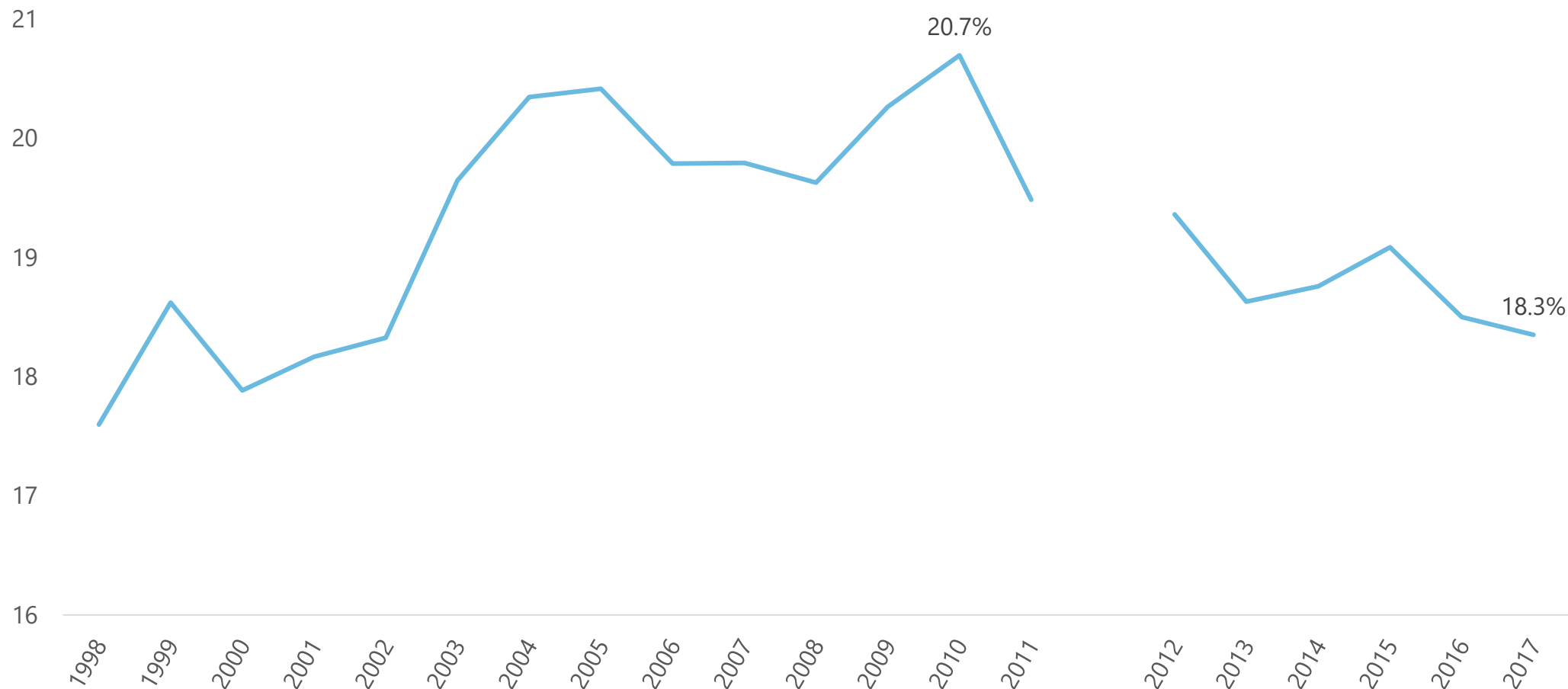

* קו העוני מוגדר כמחצית מההכנסה הפנויה החציונית המתוקנת לגודל משק הבית.
 ** ב-2012 נערכו בסקר שינויים שיצרו שבר בסדרה.
 מקור: סקרי הוצאות (למ"ס) ועיבודי בנק-ישראל.

תחולת העוני חלה ירידה בשנים האחרונות

אחוזים

תחולת העוני בכלל משקי הבית ובמשקי הבית העובדים, 1997 עד 2017*

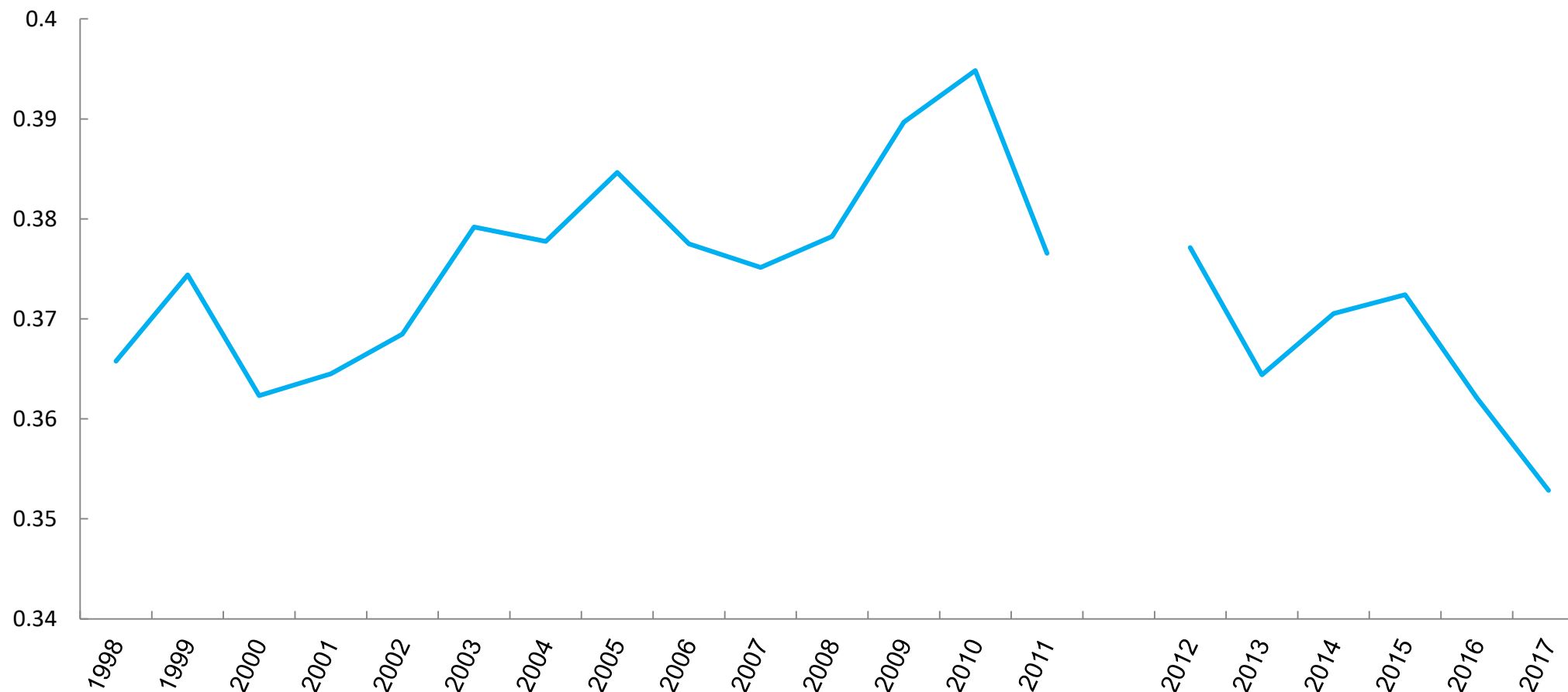

**ב-2012 נערכו בסקר שינויים שיצרו שבר בסדרה.
מקור: סקרי הוצאות (למ"ס) ועיבודי בנק-ישראל.

אי-השוויון בהכנסה הפנויה נמצא בעשור האחרון במגמת ירידה

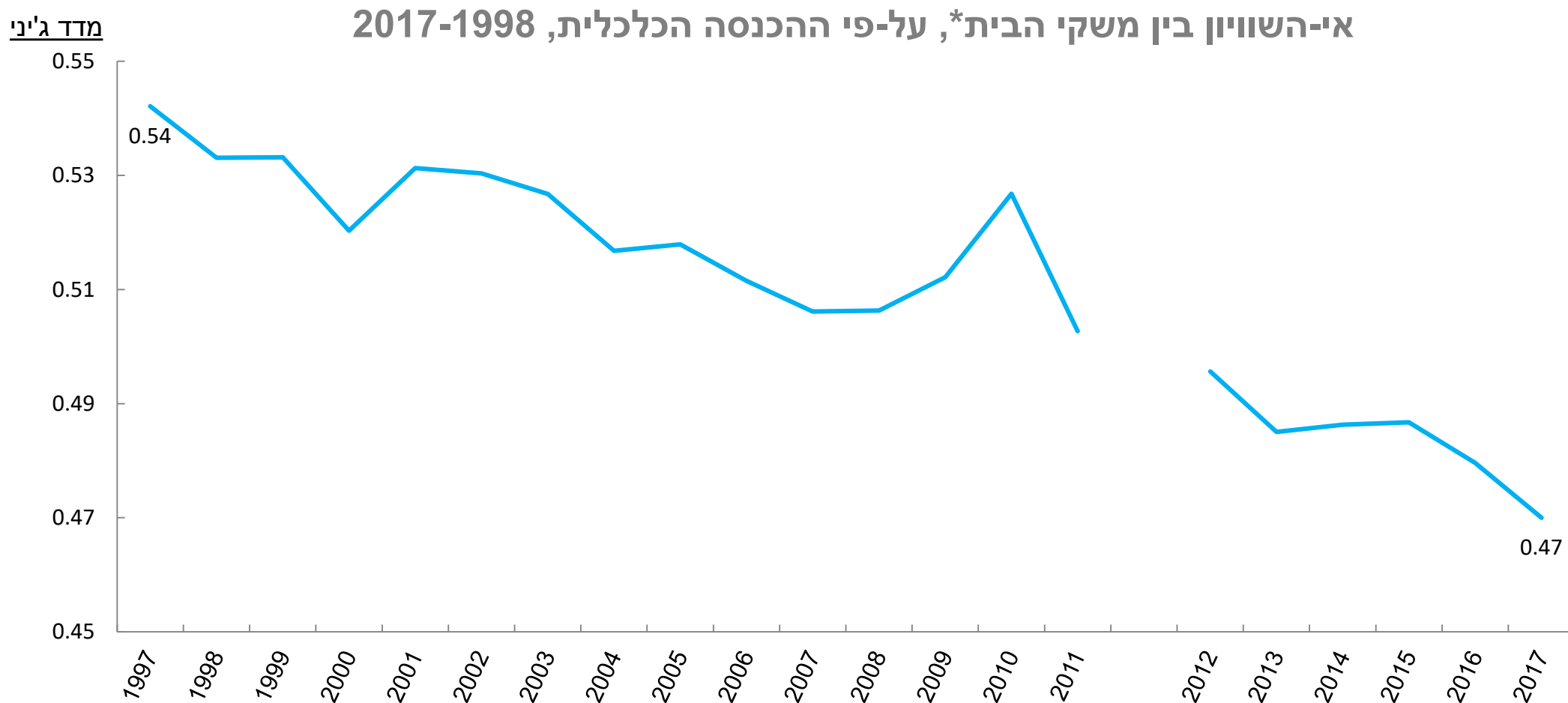
מדד ג'יני

אי-השוויון בין משקי הבית, על-פי ההכנסה הפנויה, 1998-2017

*ב-2012 נערכו בסקר שינויים שיצרו שבר בסדרה.
מקור: סקרי הוצאות (למ"ס) ועיבודי בנק-ישראל.

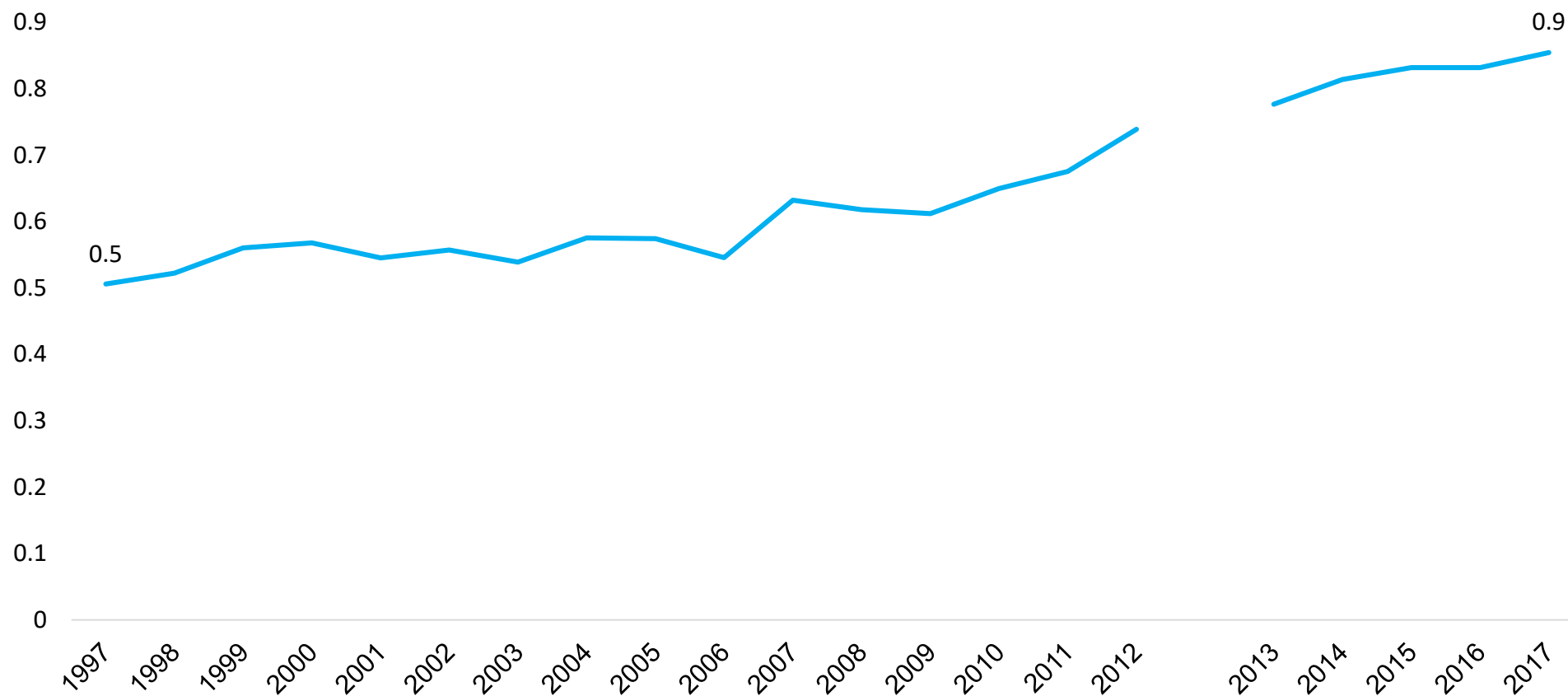
אי-השוויון בהכנסה הכלכלית מוביל את הצמצום באי-השוויון בהכנסה הפנויה

* מחושב על פי סך הכנסות למשק בית (בהתחשב בגודל משק הבית) לפני תשלומי מיסים ותקבולי העברה.
 ** ב-2012 נערכו בסקר שינויים שיצרו שבר בסדרה.
 מקור: סקרי הוצאות (למ"ס) ועיבודי בנק-ישראל.

מספר המפרנסים למשק-בית בישראל נמצא במגמת עלייה

מספר המפרנסים במשק בית*, חמישון הכנסה תחתון, 1998-2017

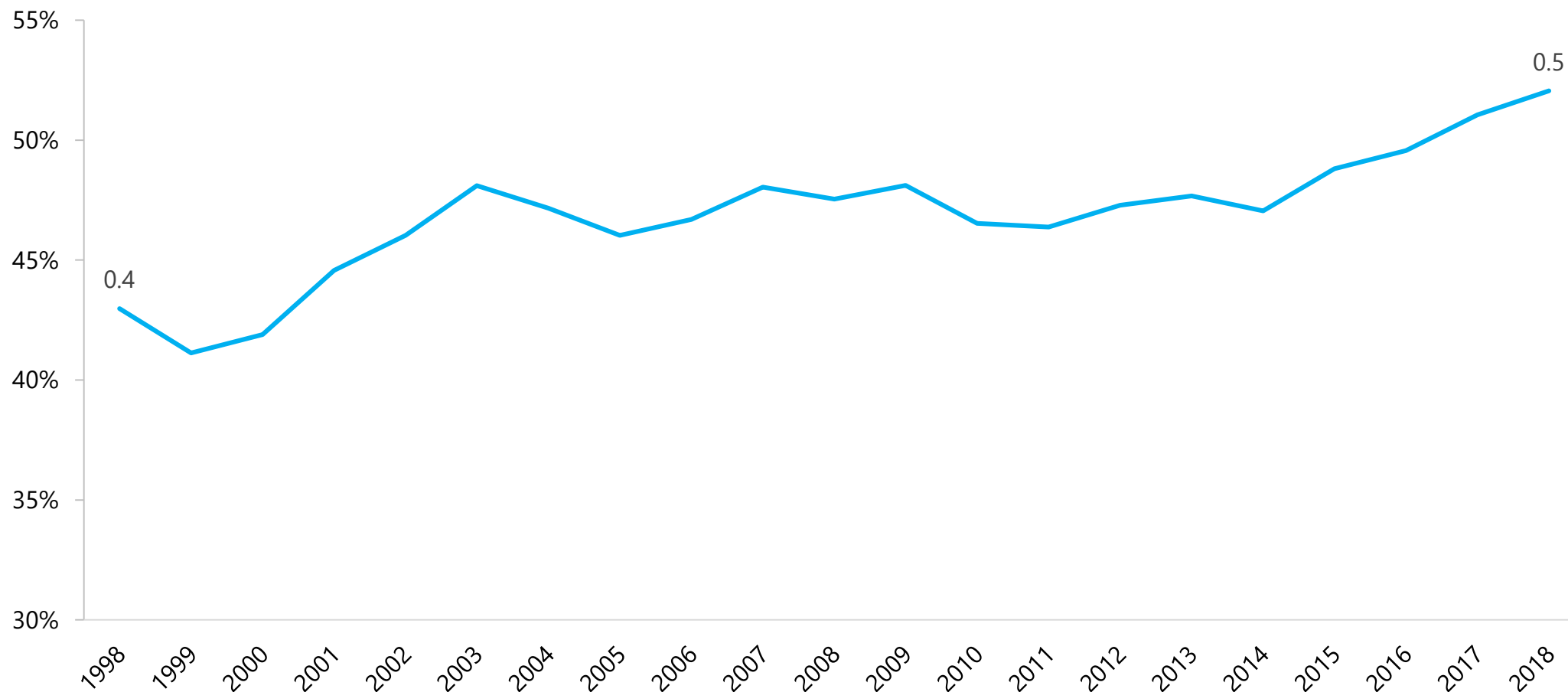

* משקי-בית בהם ראש משק-הבית הוא/ היא בגיל עבודה עיקרי 25-64.
 ** ב-2012 נערכו בסקר שינויים שיצרו שבר בסדרה.
 מקור: סקרי הוצאות (למ"ס) ועיבודי בנק-ישראל.

שכר המינימום עלה בשנים האחרונות

אחוזים

שכר המינימום כאחוז מהשכר הממוצע, 2018-1998

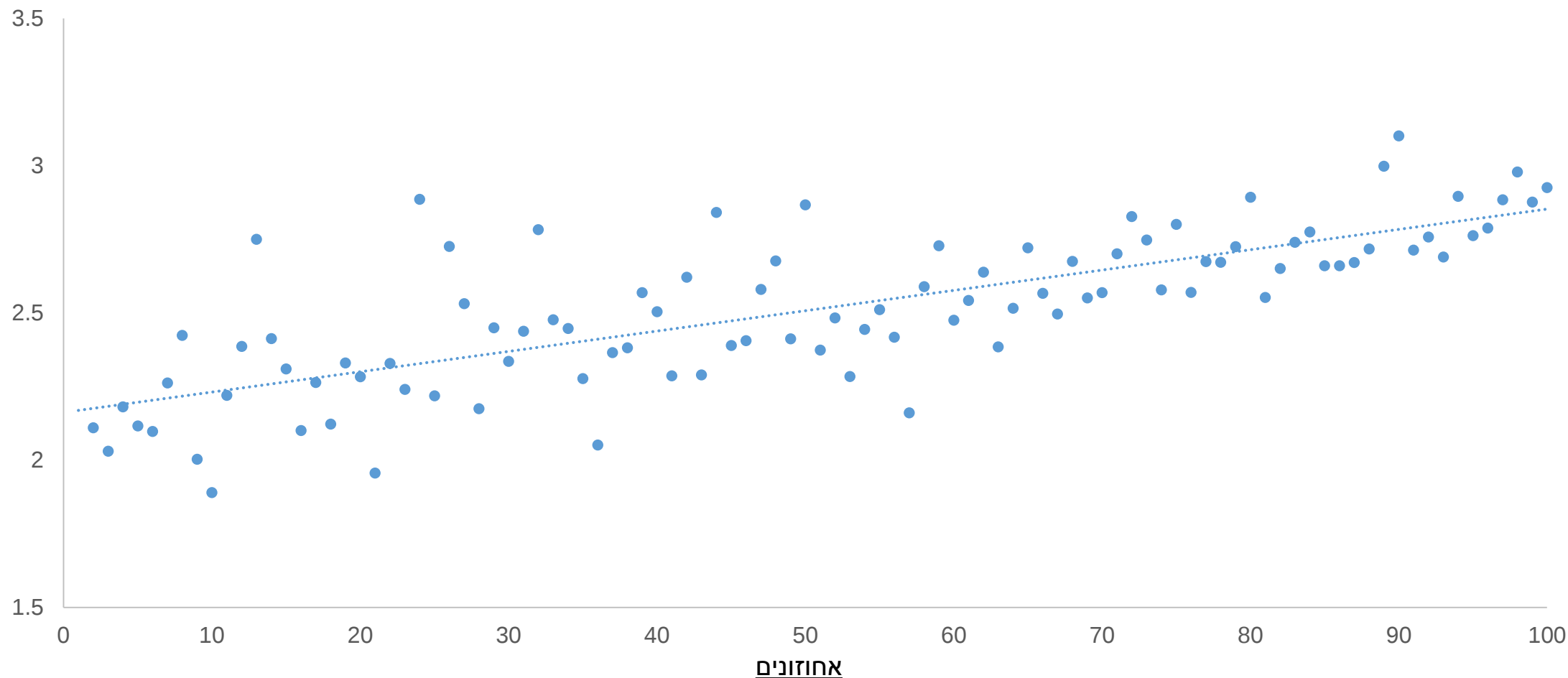
1

מיומנויות בוגרים
בשוק העבודה

השכר מתואם עם כישורי העובדים

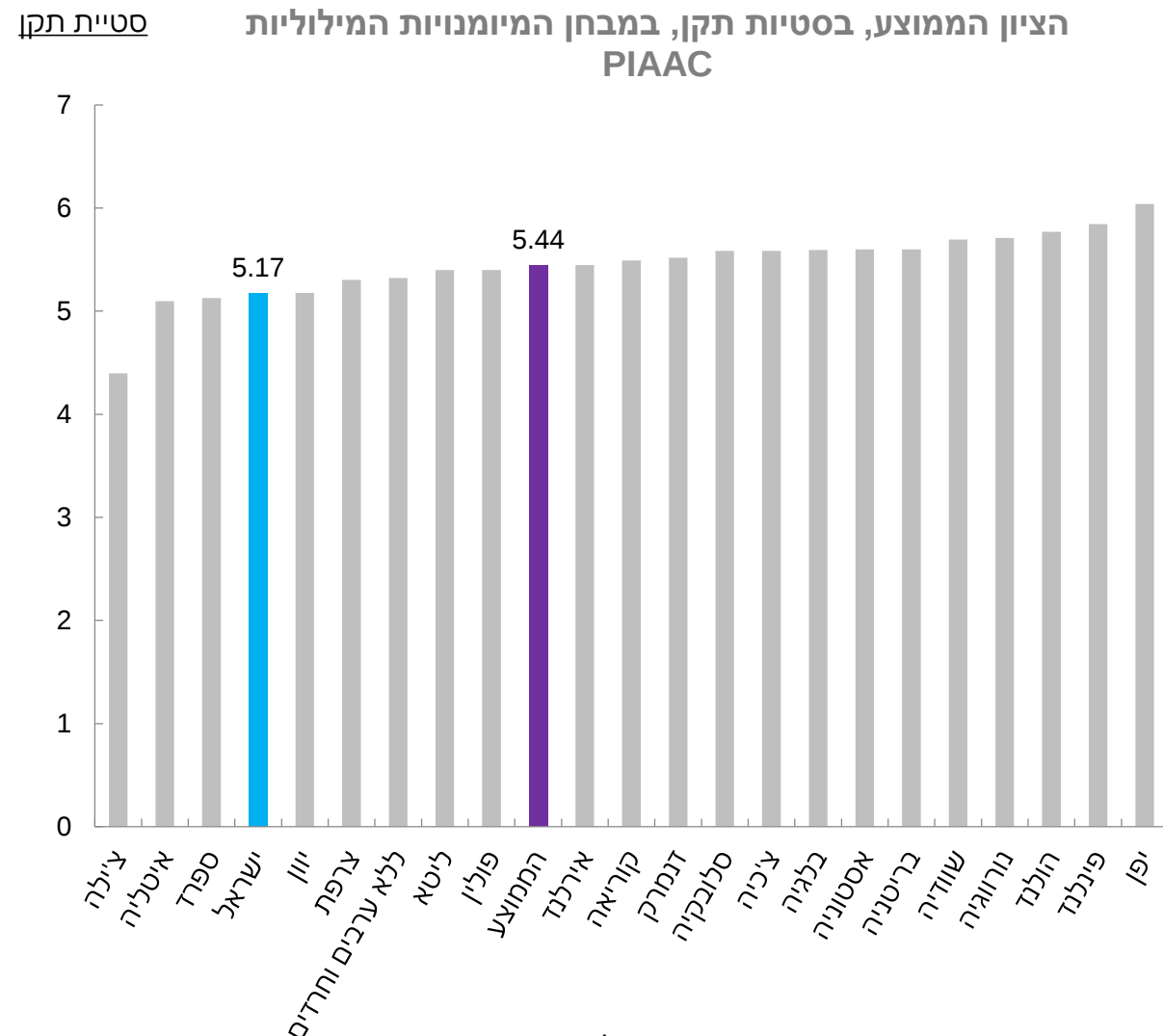
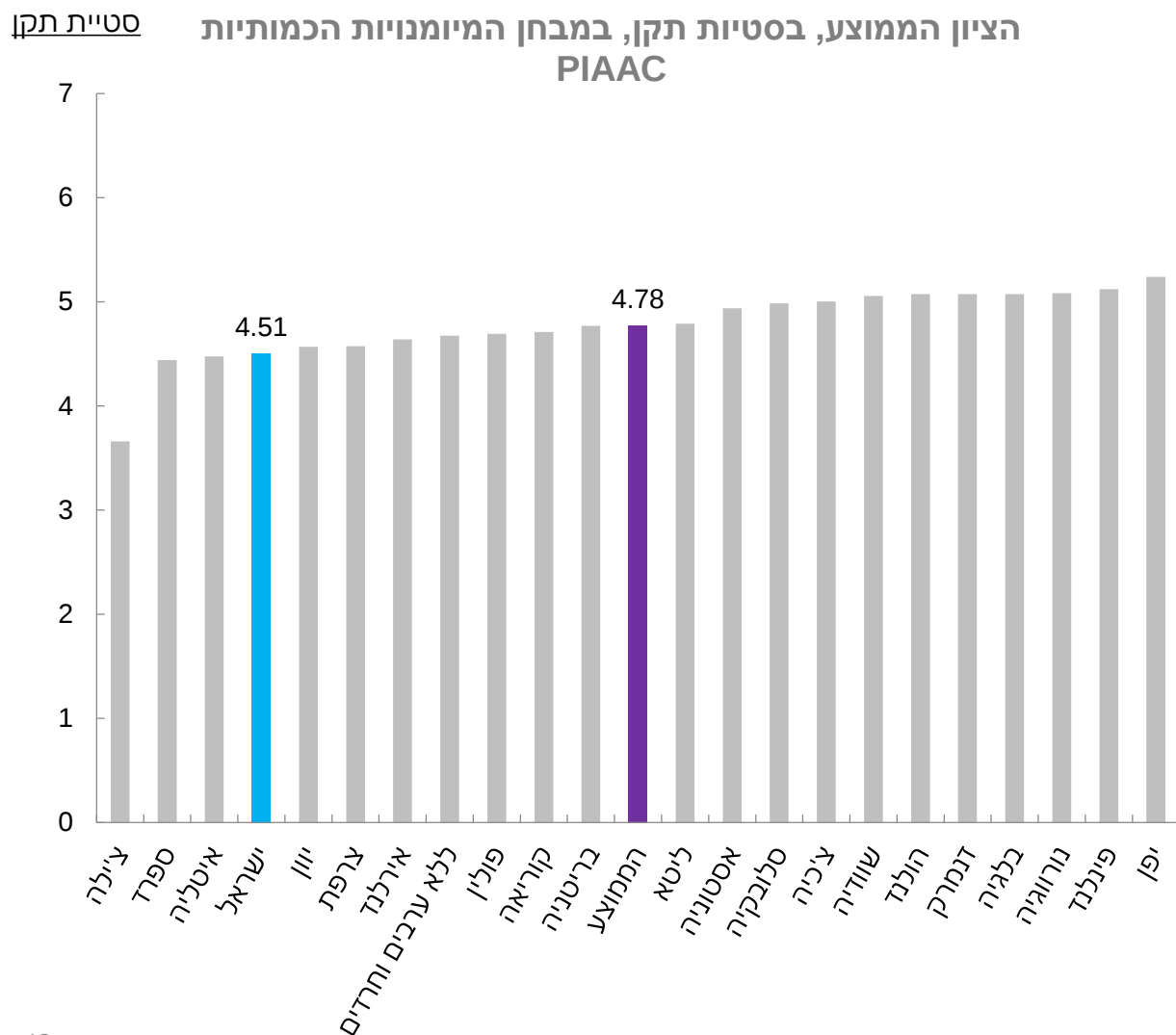
לוג השכר
השעתי

לוג השכר השעתי אל מול אחוזוני המיומנויות הכמותיות, סקר PIAAC, 2015

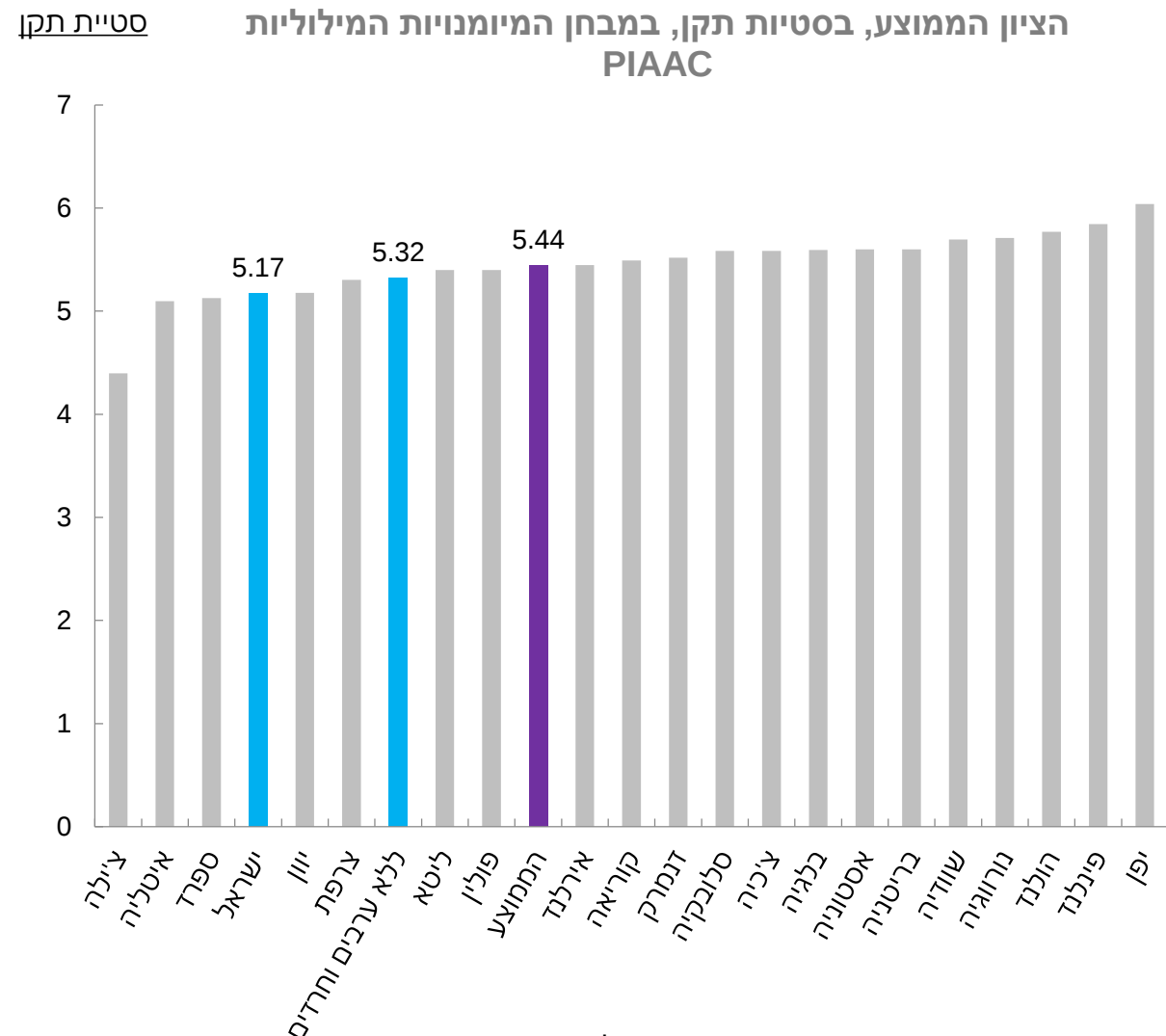
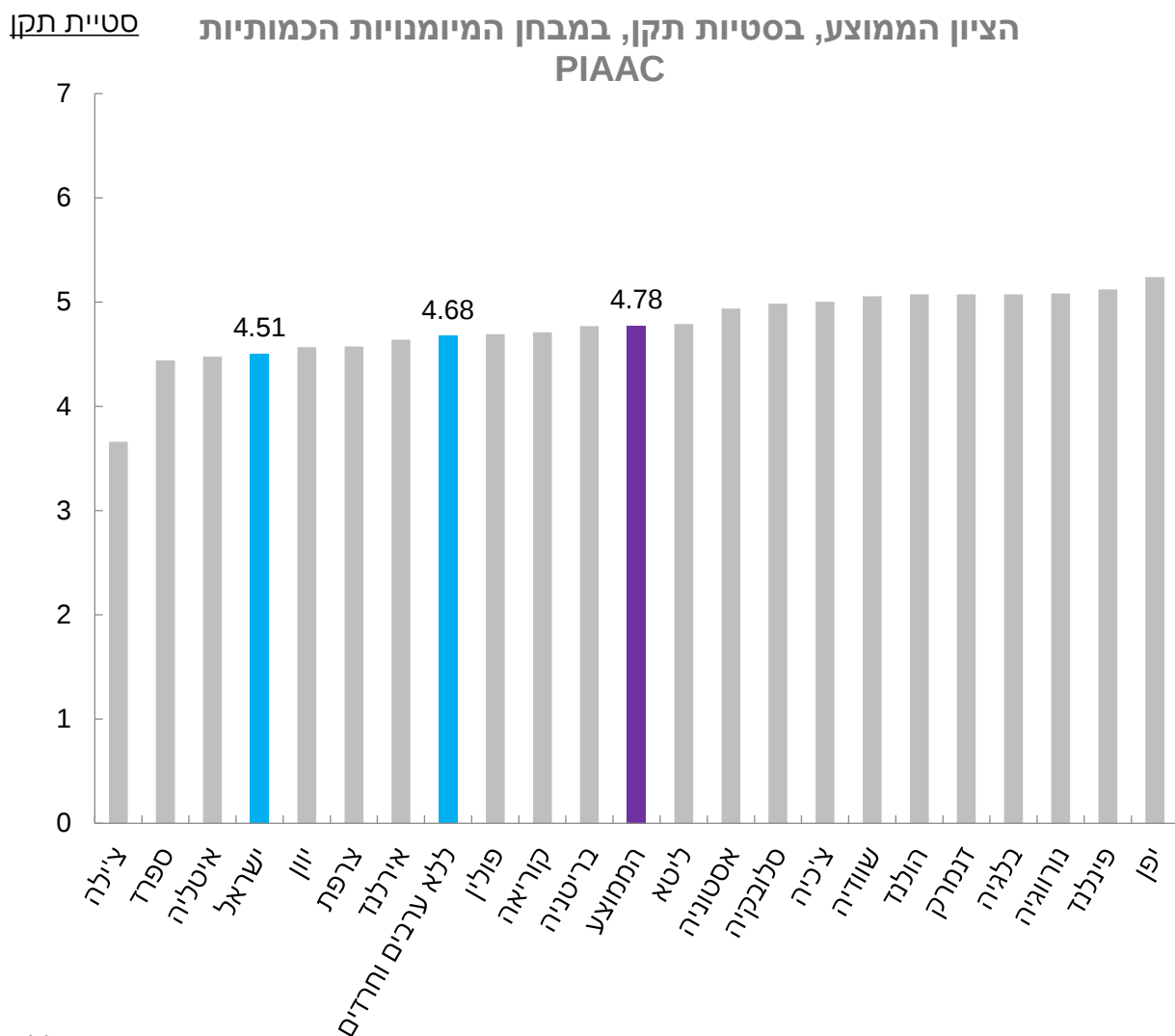
כל נקודה באיור מייצגת את ממוצע לוג השכר השעתי של הפרטים באחוזון הישגים במבחן המיומנויות הכמותיות.
מקור: סקר PIAAC (OECD) ועיבודי בנק-ישראל.

הציונים במבחני המיומנויות מהנמוכים בקרב מדינות השוואה

מקור: סקר PIAAC (OECD) ועיבודי בנק-ישראל.

הציונים במבחני המיומנויות מהנמוכים בקרב מדינות השוואה

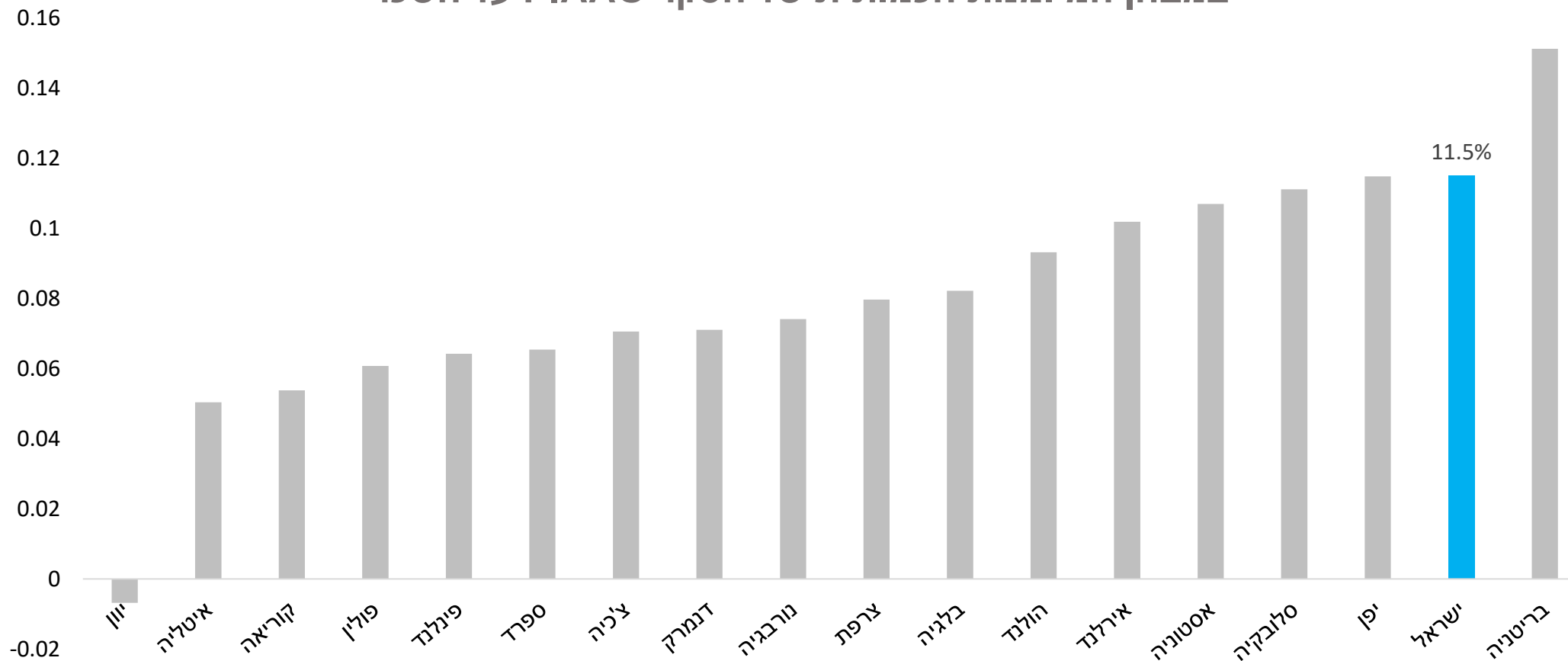

מקור: סקר PIAAC (OECD) ועיבודי בנק-ישראל.

התשואה למיומנויות בשכר גבוהה בישראל במיוחד

התשואה לעלייה בסטיית תקן אחת
במבחן המיומנות הכמותית של הסקר PIAAC על השכר

אחוזים

מבוסס על אמידת OLS מינצריאנית לשכר שעתי בפיקוח על מין, שעות עבודה שבועיות, ניסיון תעסוקתי וריבועו, מצב משפחתי ומספר שנות הלימוד הפורמליות.
מקור: סקר PIAAC (OECD) ועיבודי בנק-ישראל.

אי-השוויון במיומנויות בקרב בוגרים בישראל (השונות בהישגים) גבוה במיוחד

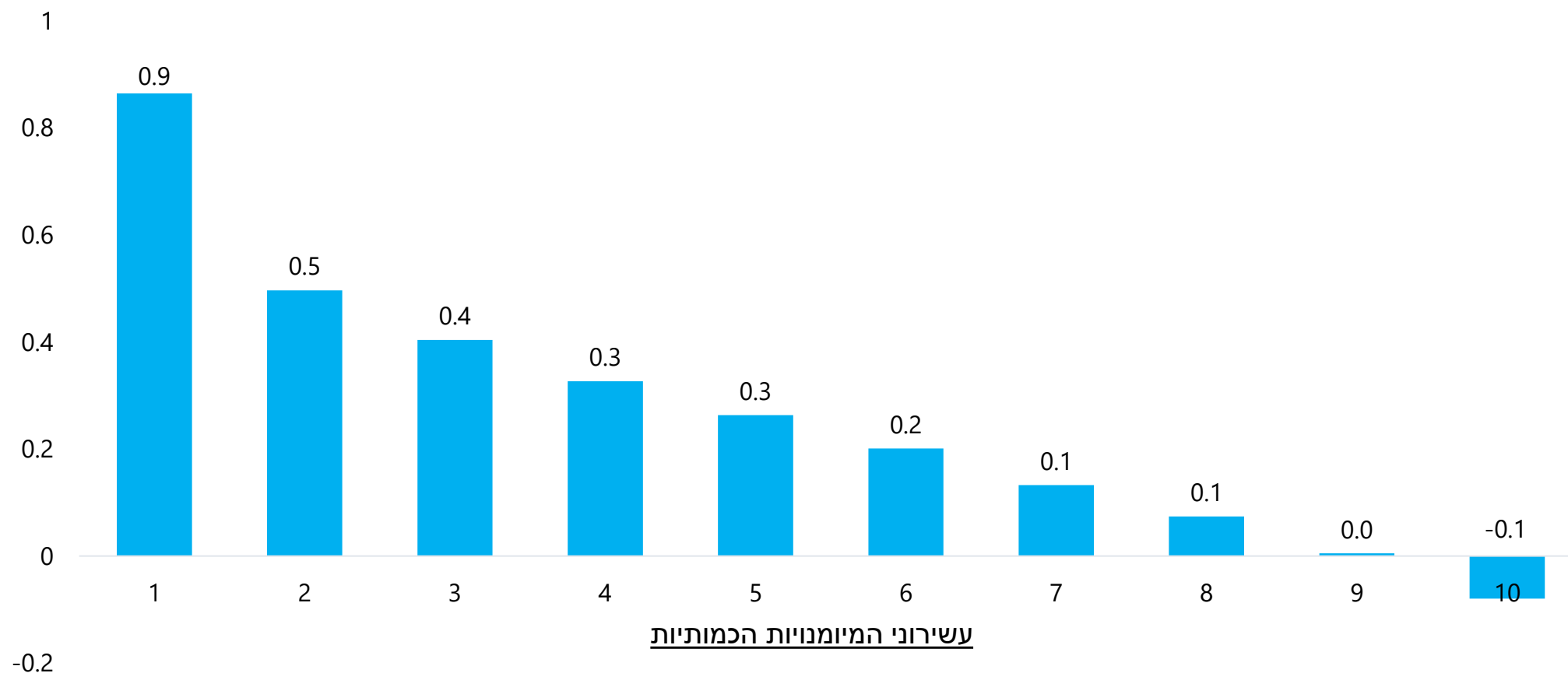
סטיית-התקן בציון מבחן המיומנויות הכמותיות, סקר PIAAC, 2015

סטיות תקן

החלשים בישראל יותר ממקביליהם במדינות השוואה

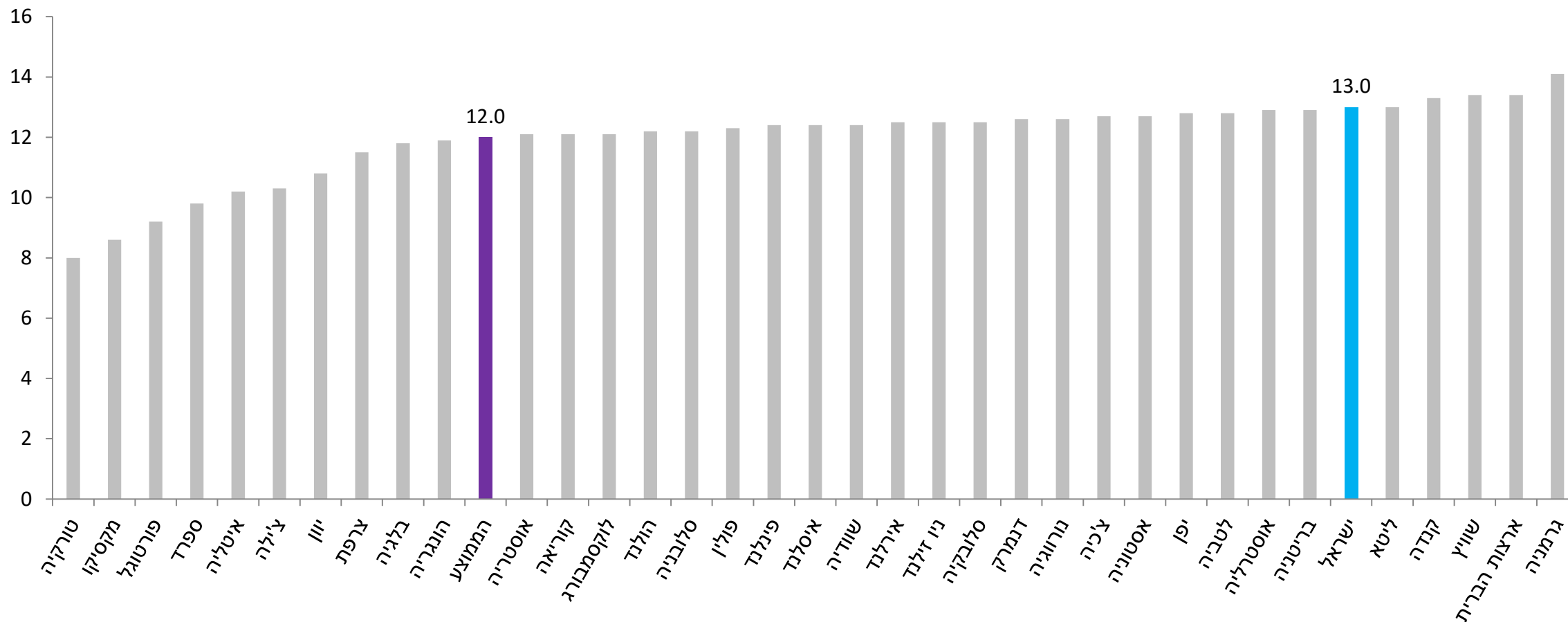
סטיות תקן
 הפער במיומנויות הכמותיות (בסטיות תקן) בין מדינות ה-OECD ובין ישראל,
 לפי עשירונים, גילי העבודה העיקריים (25–64)

ממוצע שנות הלימוד בישראל גבוה יחסית בהשוואה בינלאומית

שנות לימוד

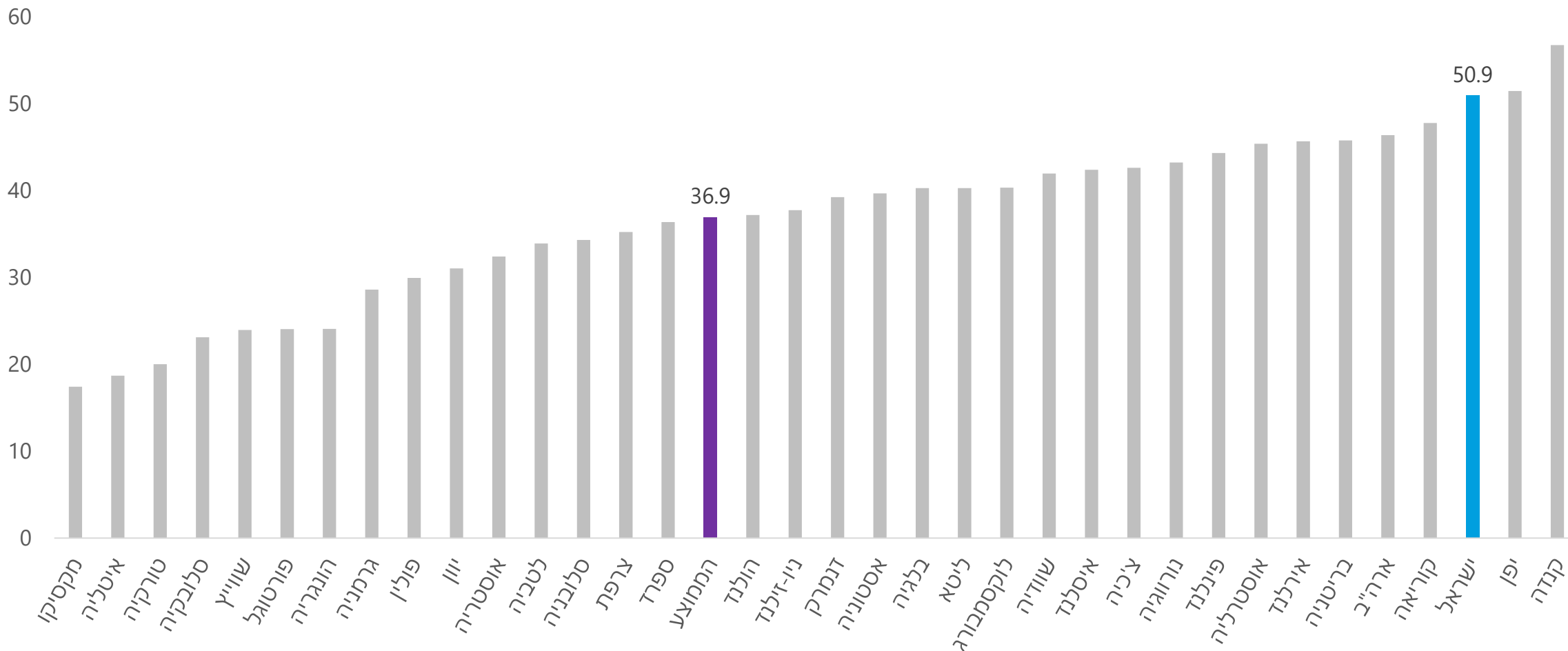
ממוצע שנות לימוד, ישראל ומדינות ה-OECD, 2017

שיעור בעלי ההשכלה הגבוהה בישראל הוא גבוה

אחוזים

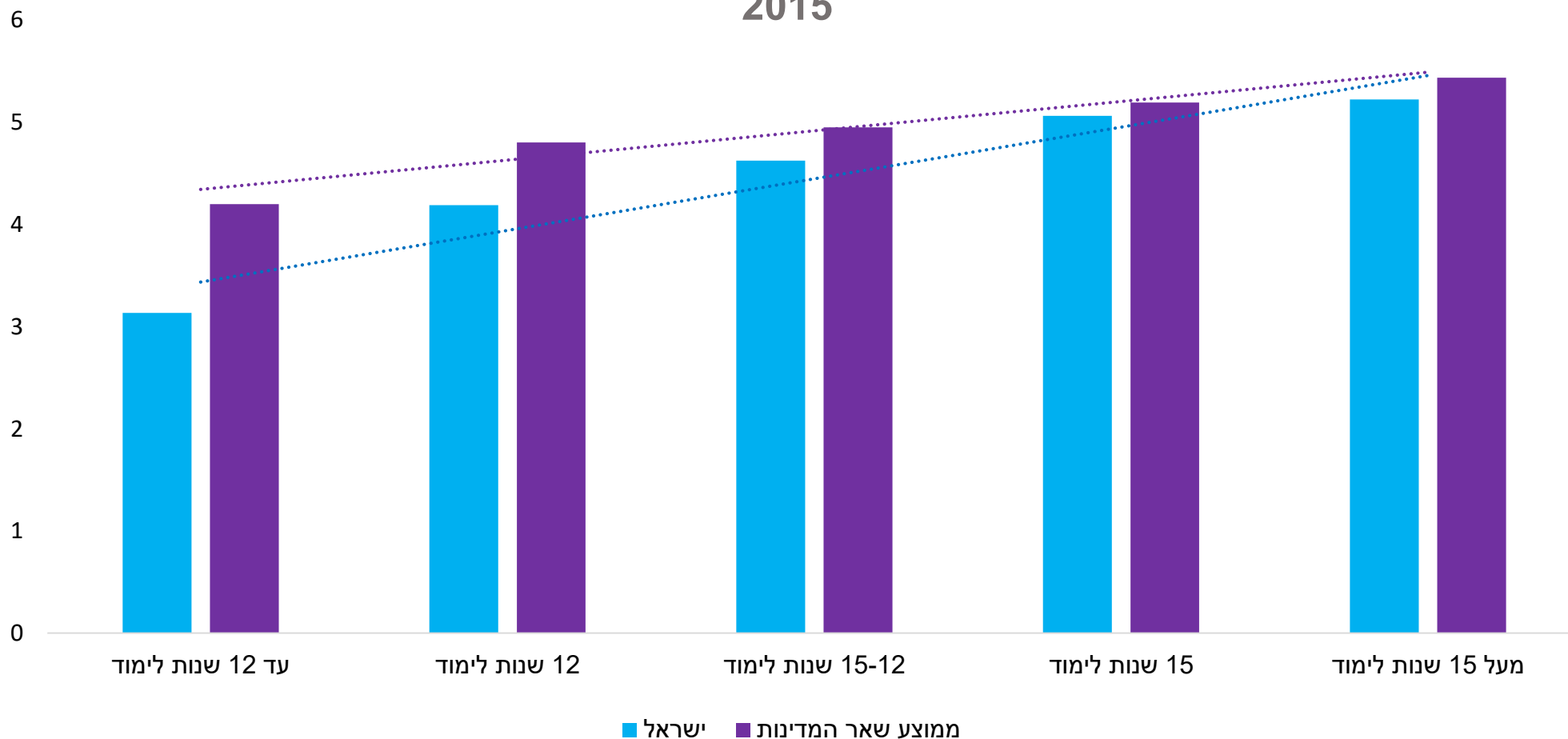
שיעור בעלי ההשכלה הגבוהה (תואר ראשון ומעלה), גילי עבודה עיקריים (25-64), 2017

הפער במיומנויות מצטמצם עם ההשכלה – אך נותר בכל הרמות

סטיות תקן

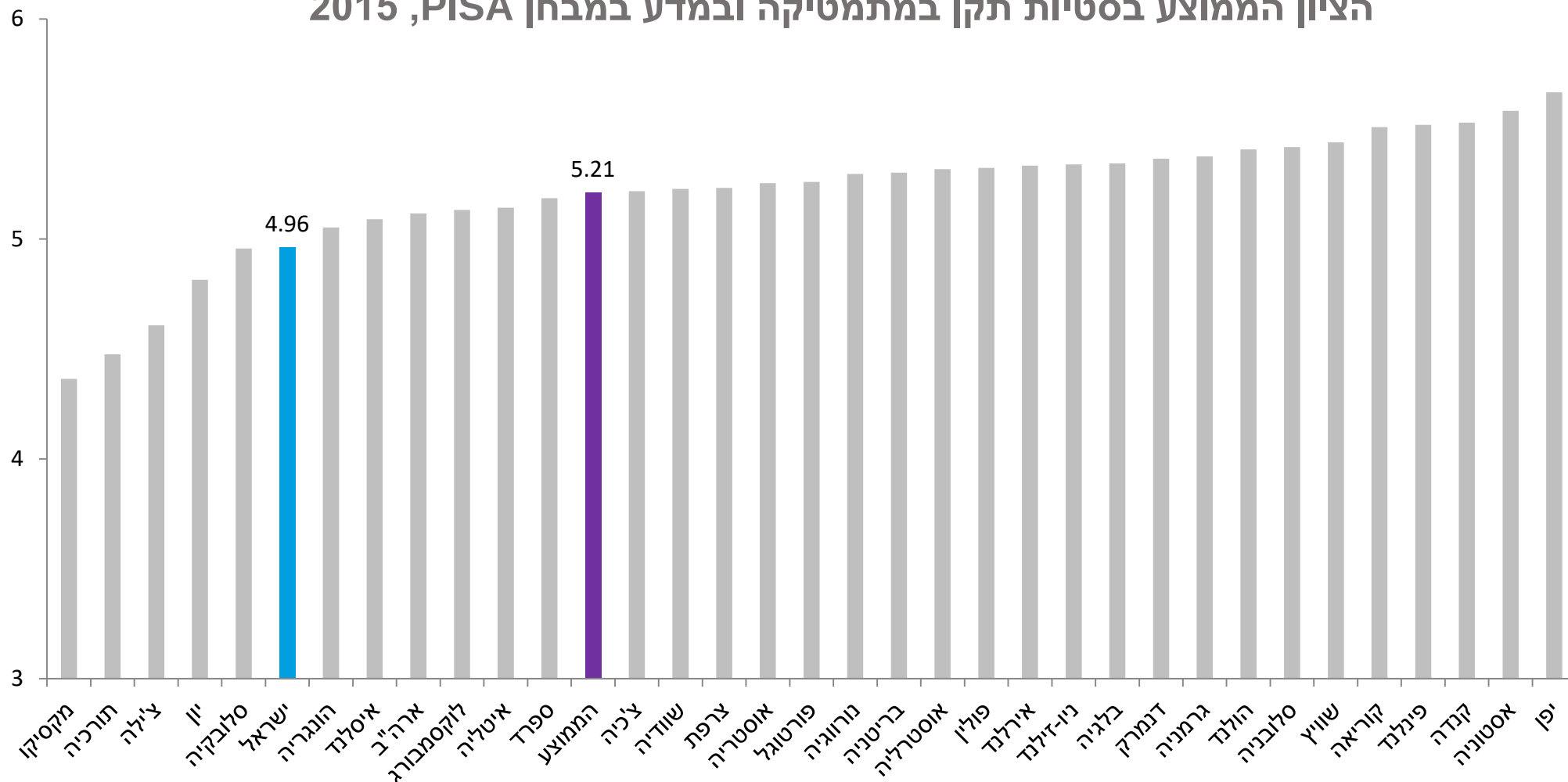
הציון במבחן המיומנויות הכמותיות (בסטיות תקן), סקר PIAAC, לפי שנות לימוד, 2015

הפערים בין ישראל למדינות המפותחות נפתחים כבר בגיל צעיר

סטיות תקן

הציון הממוצע בסטיות תקן במתמטיקה ובמדע במבחן PISA, 2015

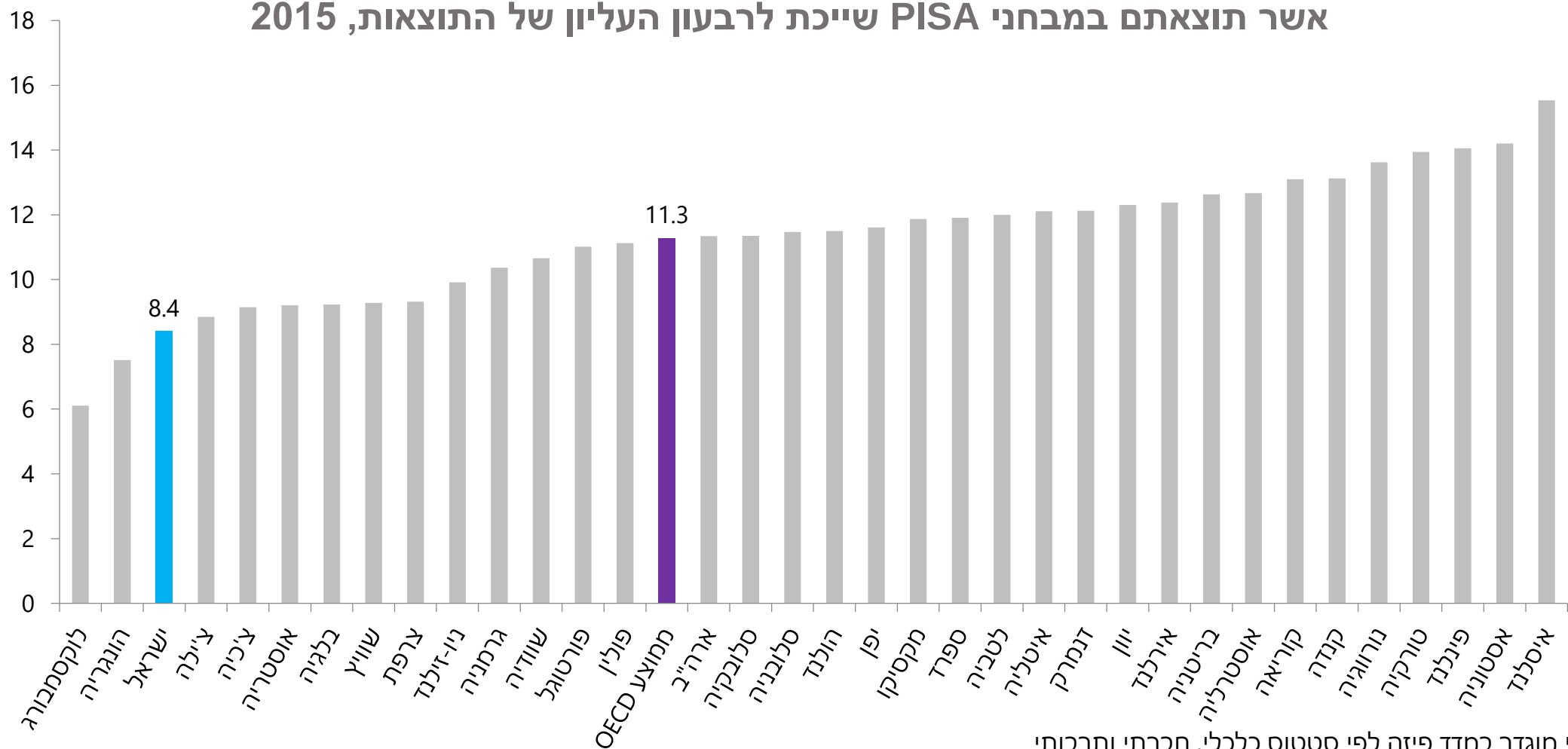
3

שוויון הזדמנויות

הסיכוי של תלמיד ישראלי מרקע חברתי-כלכלי חלש להצליח הינו נמוך

אחוזים

שיעור התלמידים מהרבע התחתון של הרקע החברתי-כלכלי*
אשר תוצאתם במבחני PISA שייכת לרבעון העליון של התוצאות, 2015

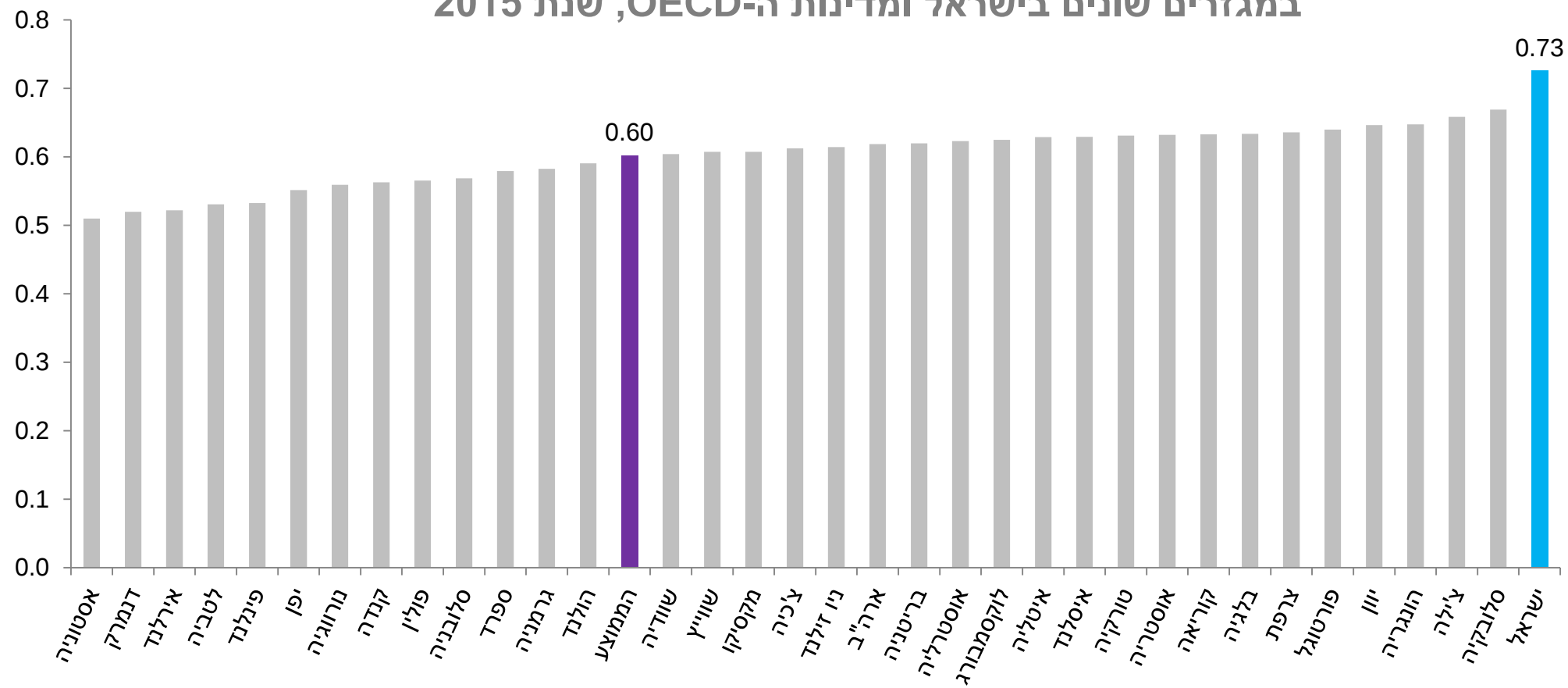

* רקע חברתי-כלכלי מוגדר במדד פיזה לפי סטטוס כלכלי, חברתי ותרבותי.

מקור: מבחן PISA (OECD) ועיבודי בנק-ישראל.

אי-השוויון בהישגים בישראל בולט במיוחד בקצוות

הפער המתוקנן* בין אחוזון 95 לאחוזון 5 בציוני PISA במתמטיקה
במגזרים שונים בישראל ומדינות ה-OECD, שנת 2015

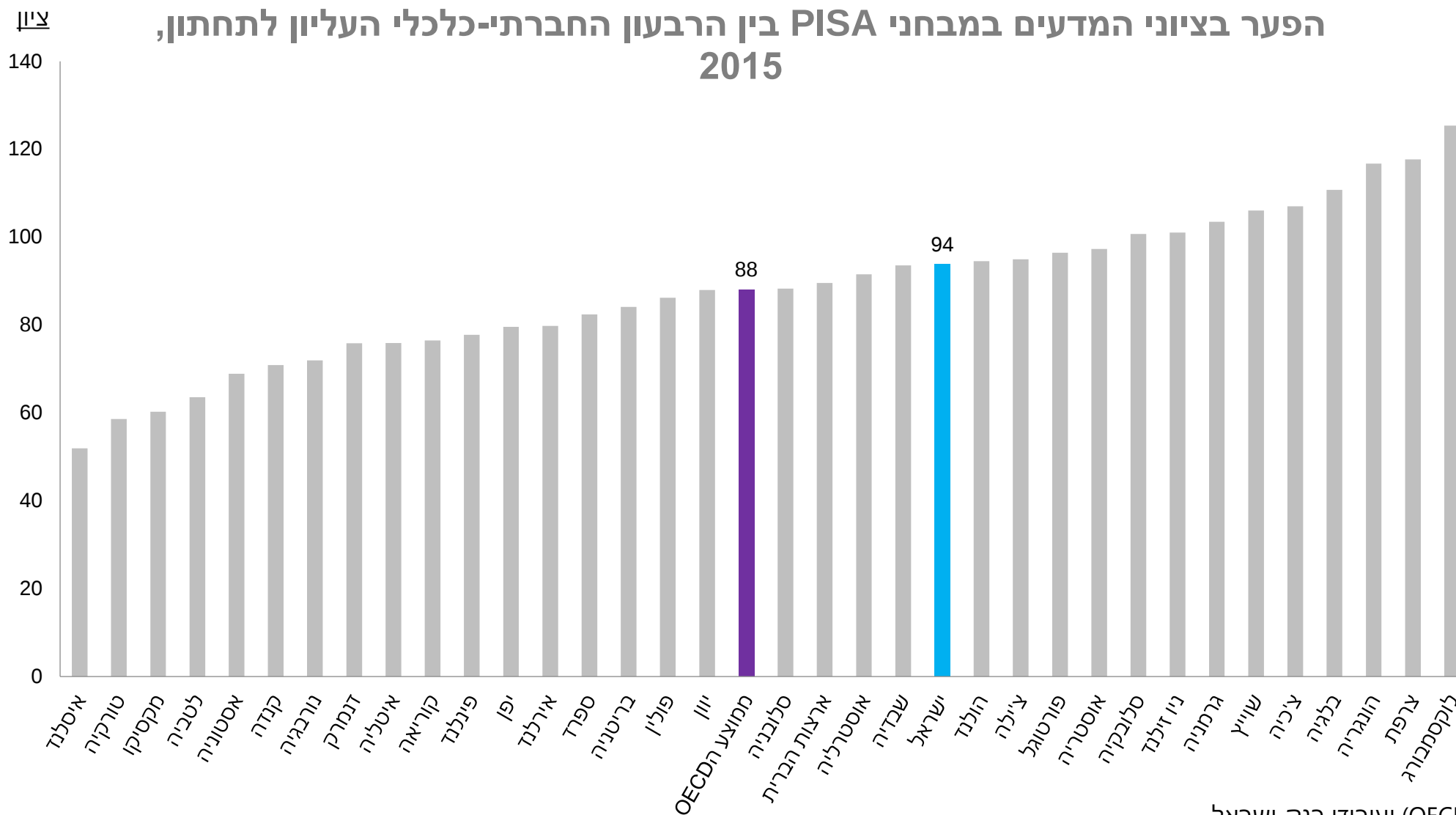

*הפער מתוקנן לרמת הציון בכל מדינה
מקור: מבחן PISA (OECD) ועיבודי בנק-ישראל.

הפער בהישגים במדעים בין האחוזון ה-75 לאחוזון ה-25 אינו חריג

הפער בציוני המדעים במבחני PISA בין הרבעון החברתי-כלכלי העליון לתחתון, 2015

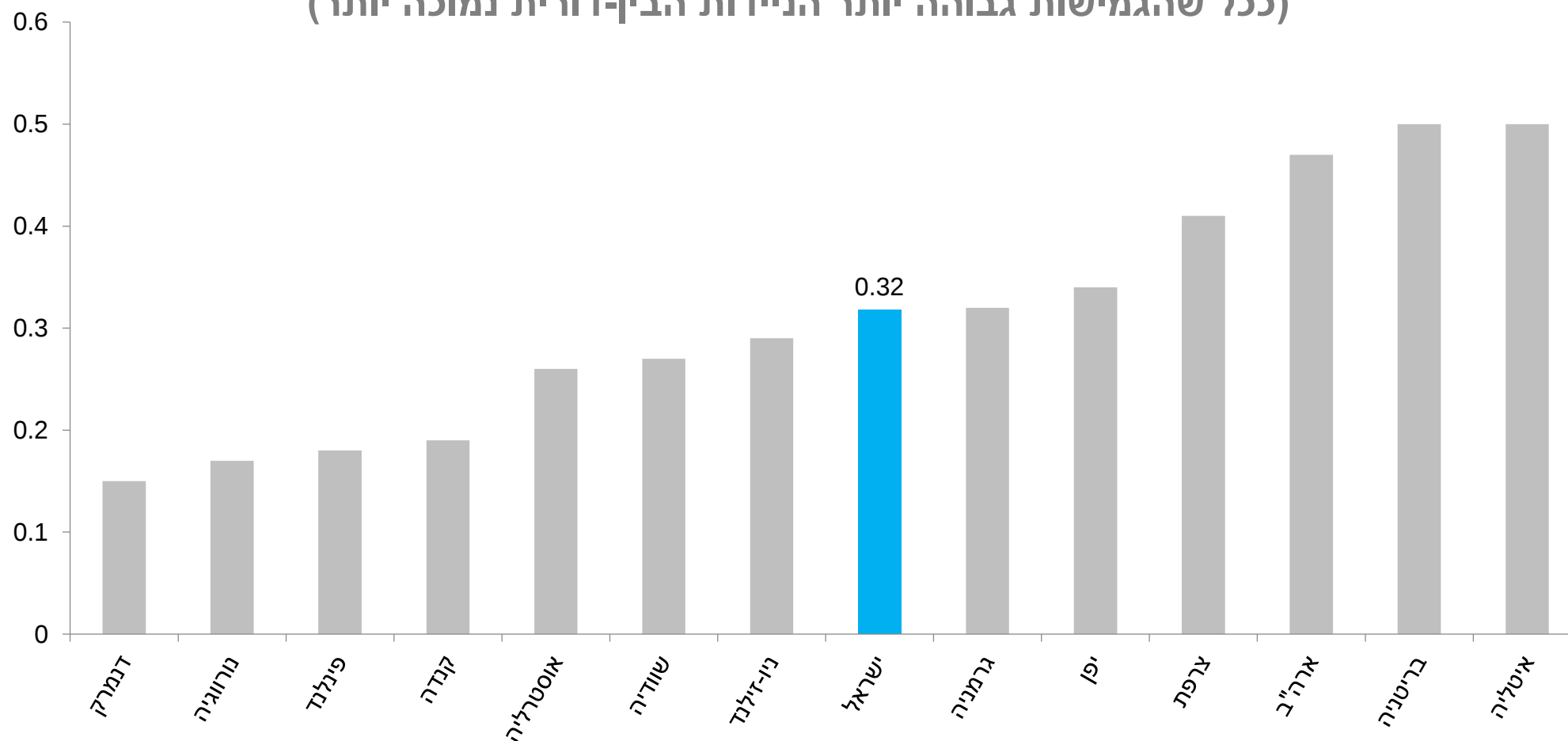

מקור: מבחן PISA (OECD) ועיבודי בנק-ישראל.

האם אי-השוויון עובר מדור לדור?

גמישות
(מדד IGE)

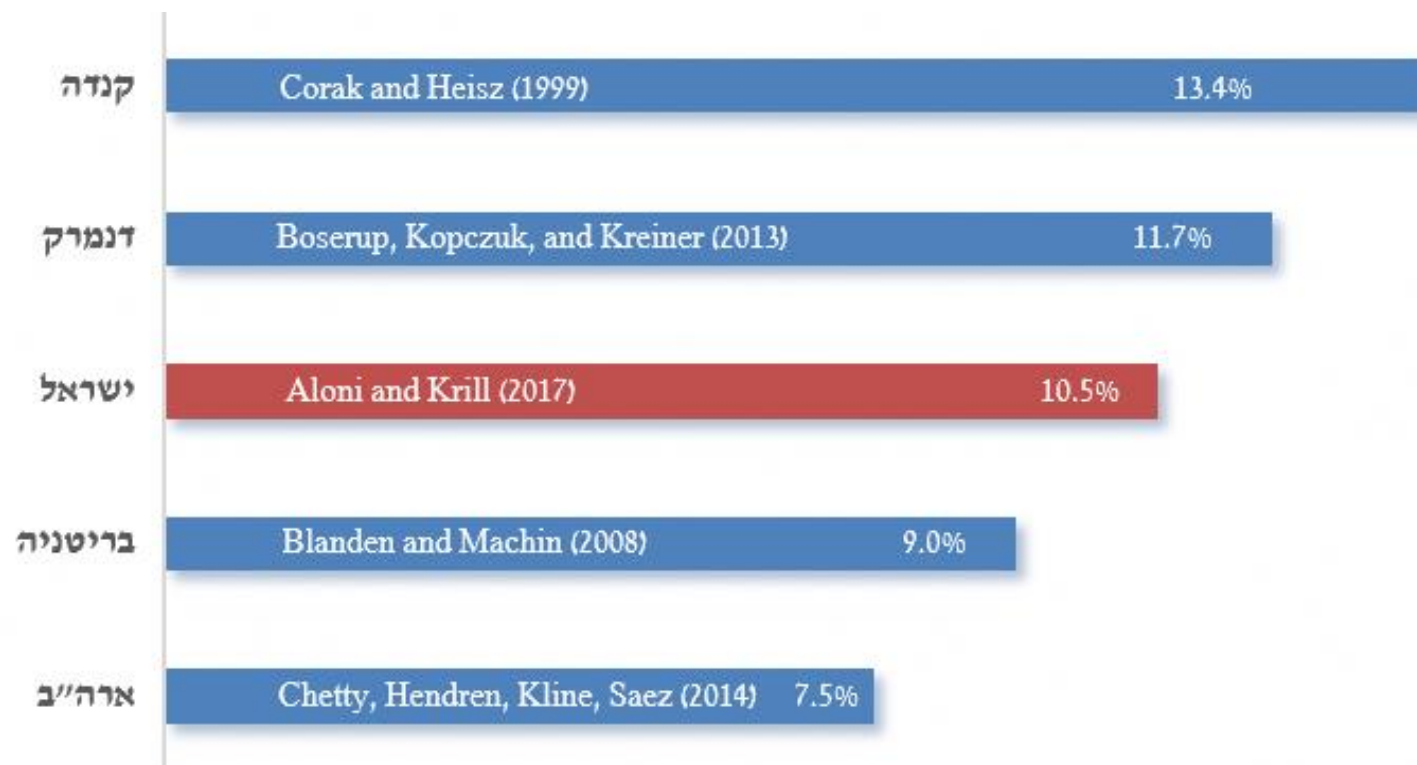
גמישות הכנסת הילדים להכנסת אביהם*
(ככל שהגמישות גבוהה יותר הניידות הבין-דורית נמוכה יותר)

* IGE לישראל - הלר, 2017 (מתייחס לילידי 1975); IGE לשאר המדינות - Corak 2013 (מתייחסים לילידי 1960 לערך).
מקור: הלר, 2017: "ניידות בין-דורית בישראל".

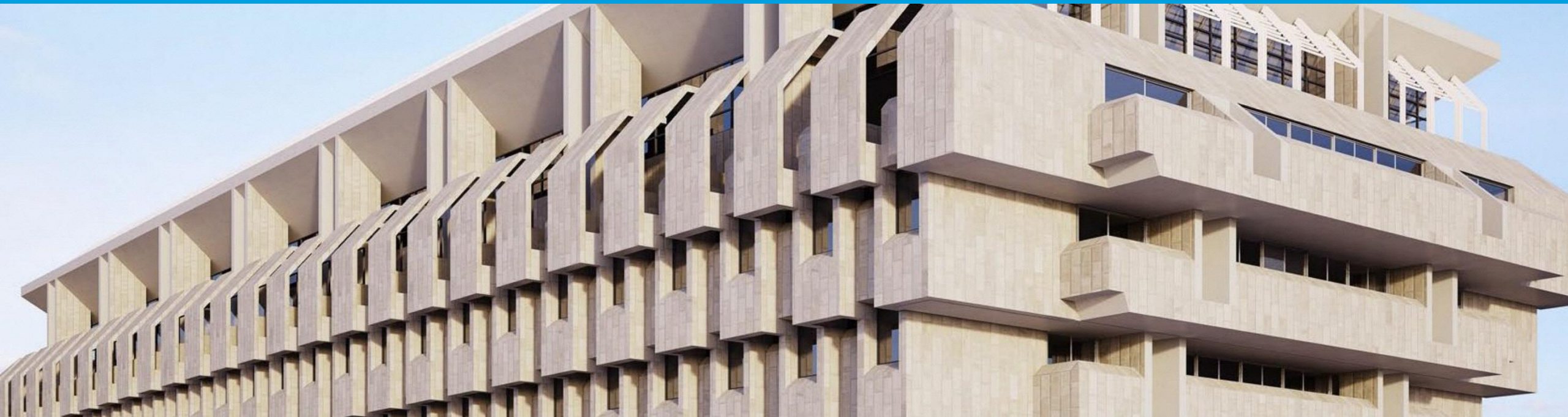
האם אי-השוויון עובר מדור לדור?

הסיכוי שפרט שהוריו מהחמישון התחתון של התפלגות ההכנסות ישתייך בבגרותו לחמישון העליון, השוואה בינלאומית

סיכום

- אי השוויון בישראל אמנם גבוה אבל אינו חריג; חלק ניכר מאי השוויון מבטא הבדלים בכישורי העבודה.
- זהו אתגר ארוך טווח למדיניות, שרצוי שתטפל בכך גם מתוך ראייה כוללת וגם תוך מתן מענה לקבוצות רלוונטיות באוכלוסייה, על מאפייניהן הייחודיים.
- למרות אי השוויון הגבוה, העדויות מצביעות על ניידות בין-דורית דומה למדינות מפותחות אחרות, וזה בהחלט סימן מעודד.
- קיימות עדויות מסוימות לחולשה בשוויון ההזדמנויות בישראל, וחשוב שניתן לכך תשומת לב. הן מהסיבות החברתיות הראויות והן מהתרומה לצמיחה הכלכלית של משק בו מתקיים שוויון הזדמנויות.

תודה!